Prikaz

(Conference Report)

32. MEĐUNARODNO SAVJETOVANJE PRAVNIKA „PETAR SIMONETTI“ (VLASNIŠTVO – OBVEZE – POSTUPAK), POREČ, OD 15. DO 17. TRAVNJA 2026. GODINE

1. OTVARANJE SAVJETOVANJA

Potvrđujući svoj status središnjeg mjesta susreta pravne znanosti i prakse, 32. Međunarodno savjetovanje pravnika „Petar Simonetti“ (Vlasništvo – Obveze – Postupak) održano je od 15. do 17. travnja 2026. godine u hotelu Diamant u Poreču. Savjetovanje je organizirao Pravni fakultet Sveučilišta u Rijeci u suradnji s Visokim upravnom sudom Republike Hrvatske i Hrvatskom javnobilježničkom komorom, uz medijsko pokroviteljstvo Novog informatora. Program Savjetovanja obuhvatio je pet tematskih sekcija, u okviru kojih su održana četiri okrugla stola te ukupno trideset četiri izlaganja.

Savjetovanje je svečano otvorio dekan Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Dario Đerđa, izrazivši zahvalnost sudovima, tijelima javne vlasti, odvjetnicima i javnim bilježnicima na dugogodišnjoj suradnji i doprinosu uspješnoj organizaciji Savjetovanja. U svojem obraćanju istaknuo je važnost unaprjeđenja pravnog okvira, njegove pravilne primjene te razvoja stručnih vještina i kompetencija kao pretpostavki osiguranja pravičnosti u pravnom sustavu. Predsjednica Visokog upravnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: VUS), mr. sc. Inga Vezmar Barlek, naglasila je da upravo razmjena iskustava i promišljanja predstavlja najveću vrijednost ovoga Savjetovanja, dok je predsjednica Hrvatske javnobilježničke komore Nada Kemec upozorila na izazove koje donose digitalizacija i umjetna inteligencija, istaknuvši pritom potrebu jačanja preventivne zaštite radi očuvanja stabilnosti i budućnosti pravne struke. Sutkinja i zamjenica predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: USRH), izv. prof. dr. sc. Maša Marochini Zrinski, istaknula je da se najveća vrijednost Savjetovanja, kao i pripadajućeg zbornika radova, očituje u kontinuiranoj potrazi za rješenjima aktualnih pravnih pitanja. Predsjednica Organizacijskog odbora Savjetovanja, prof. dr. sc. Edita Čulinović-Herc, podsjetila je na doprinos profesora Simonettija te naglasila da je Savjetovanje postalo važan stručni skup obilježen velikim brojem izlagača i tematskom raznolikošću, koja obuhvaća kako interpretaciju novih pravnih akata i retrospektivna razmatranja, tako i suvremene izazove povezane s digitalizacijom i održivošću, potvrđujući njegovu trajnu ulogu u povezivanju pravne znanosti i prakse.

2. IZLAGANJA PRVOG DANA

2.1. Sekcija Stvarno pravo i *Okrugli stol* Odabrana pitanja iz sudske prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske

Nakon uvodnih izlaganja započela je prva sekcija Savjetovanja, *Stvarno pravo*, koju je moderirala prof. dr. sc. Gabrijela Mihelčić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Prvo izlaganje održao je prof. dr. sc. Hano Ernst s

Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, predstavivši rad napisan u koautorstvu s prof. dr. sc. Tatjanom Josipović pod naslovom *Pravni položaj zajednice suvlasnika u novom sustavu upravljanja etažnim vlasništvom*. U izlaganju je analizirao zajednicu suvlasnika kao novinu uvedenu Zakonom o upravljanju i održavanju zgrada te istaknuo da je riječ o novoj pravnoj osobi čiji subjektivitet otvara brojna pitanja. Posebno je problematizirao trenutak stjecanja pravne osobnosti vezan uz upis u registar, nejasna pojmovna određenja te pitanje odgovornosti za štetu. Zaključno je naglasio potrebu za zakonodavnom intervencijom radi usklađivanja zakonodavnog okvira s potrebama prakse i temeljnim načelima suvremenog prava nekretnina.

Digitalizacija zemljišnih knjiga, koja je u hrvatskom pravnom sustavu započela 2017. godine, bila je predmet izlaganja Damira Kontreca, predsjednika Građanskog odjela Vrhovnog suda Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: VSRH). U izlaganju je analizirao tijek digitalizacije, probleme koje su nastojale riješiti novele Zakona o zemljišnim knjigama te prednosti digitalnog sustava. Istaknuo je da je digitalizacija ubrzala postupke, povećala transparentnost i pravnu sigurnost te pojednostavila rad nadležnih tijela i položaj stranaka. Zaključno je naglasio potrebu daljnjeg razvoja digitalnih rješenja u skladu sa zahtjevima pravne sigurnosti.

Prof. dr. sc. Meliha Povlakić, profesorica emerita Pravnog fakulteta u Sarajevu, nastavila je tematski niz o digitalizaciji izlaganjem *Izazovi koje digitalizacija nameće teoriji građanskog prava – da li nam je potrebna revizija pojma objekta građanskog prava?* Profesorica emerita Povlakić istaknula je potrebu zakonodavne intervencije uslijed ubrzanog razvoja digitalnih tehnologija, koji dovodi u pitanje tradicionalne postavke pravne teorije. Naglasila je, međutim, da sama zakonodavna intervencija nije dostatna, već predstavlja tek prvi korak u prilagodbi postojećeg sustava. Uz normativne promjene istaknula je i nužnost postizanja konsenzusa između doktrine i prakse, koje su do sada bile primarno usmjerene na stvari kao tjelesne dijelove prirode.

Zajedničko izlaganje *Je li vrijeme za „četvrtu generaciju" prava na život u zdravoj životnoj sredini?* održale su prof. dr. sc. Gabrijela Mihelčić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, izv. prof. dr. sc. Maša Marochini Zrinski, sutkinja USRH i zamjenica predsjednika USRH, te Goranka Barać-Ručević, predsjednica Odjela VSRH za praćenje i proučavanje prakse Europskog suda za ljudska prava i Suda Europske unije. Izlagačice su analizirale međunarodni i domaći pravni okvir te sudsku praksu povezanu s pravom na život u zdravoj životnoj sredini. Na temelju provedene analize istaknule su da je moguće govoriti o četvrtoj generaciji ljudskih prava. Istodobno su upozorile da razina javnopravne zaštite još uvijek nije dostatna, zbog čega je naglašena potreba razvoja učinkovitih mehanizama zaštite, osobito imajući u vidu interese budućih generacija.

Doc. dr. sc. Josip Dešić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci predstavio je rad *Umjetna inteligencija i digitalna transformacija zemljišnoknjižnog postupka: između učinkovitosti i pravne sigurnosti*, napisan u koautorstvu s prof. dr. sc. Lorisom Belanićem s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. U izlaganju je istaknuo posebnosti zemljišnoknjižnog

postupka te otvorio pitanje mogućnosti uvođenja umjetne inteligencije u taj postupak, osobito u svjetlu prava na pošteno suđenje. Upozorio je i na moguće rizike njezine primjene te zaključno naglasio da umjetna inteligencija mora ostati alat za podršku, a ne zamjena za ljudsko odlučivanje.

Posljednje izlaganje u sekciji održala je dr. sc. Sandra Marković, odvjetnica iz Zajedničkog ureda Marković, Grbavac i Gliha iz Zagreba. U izlaganju pod naslovom *Okolišni rizici i zaštita temeljnih prava: ustavnopravna i konvencijska perspektiva* istaknula je problem tromosti pravne zaštite prava na život u zdravoj životnoj sredini. Poseban je naglasak stavila na fenomen *fast fashiona*, koji, uz zabrinjavajuće radne uvjete, ima i izrazito negativan utjecaj na okoliš. Otvorila je pitanje učinkovitih načina zaštite tog prava te zaključno naglasila važnost sudske prakse u njegovoj zaštiti.

Nakon sekcije stvarnoga prava održan je okrugli stol *Odabrana pitanja iz sudske prakse Ustavnog suda Republike Hrvatske*. Izv. prof. dr. sc. Maša Marochini Zrinski, sutkinja USRH i zamjenica predsjednika USRH, dr. sc. Mate Arlović, bivši sudac i bivši zamjenik predsjednika USRH, Katja Kerin Židov, samostalna ustavnosudska savjetnica, Renata Gerkman Rudec, voditeljica Službe ustavnosudskih savjetnika, te Nikolina Katić, samostalna ustavnosudska savjetnica, predstavili su pregled novije prakse USRH, nakon čega je uslijedila rasprava. U središtu su bila pitanja zaštite Ustavom zaštićenih prava u različitim pravnim područjima: u području socijalnih prava naglašena je ustavnopravna dimenzija osobne asistencije kao izraza ljudskog dostojanstva i autonomije, kod statusnih pitanja istaknut je primat najboljeg interesa djeteta i prava na obiteljski život, dok je u području zaštite vlasništva potvrđeno da javnopravna tijela ne mogu zadržati korist od oduzete imovine bez osiguranja pravične naknade. Takav je pristup potvrdio da USRH kroz svoju praksu razvija obvezujuća tumačenja temeljnih prava.

2.2. Sekcija Obvezno pravo i *Okrugli stol* Recentna sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske

U nastavku prvog dana održana je sekcija *Obvezno pravo*, koju je moderirala prof. dr. sc. Maja Bukovac Puvača s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Sekciju je otvorio prof. dr. sc. Zvonimir Slakoper, profesor u mirovini, izlaganjem *Izravna i neizravna šteta – stanje i otvorena pitanja*. U izlaganju je na primjerima prikazao razgraničenje izravne i neizravne štete, osobito u situacijama u kojima štetna radnja na jednoj stvari posredno uzrokuje štetu na drugoj, istaknuvši da sudska praksa i doktrina u pravilu polaze od nenadoknadivosti neizravne štete, osim u iznimnim slučajevima. Preispitao je opravdanost takvog pristupa, naglasivši potrebu izbjegavanja dvostruke naknade štete i pažljivog vrednovanja konkretnih situacija.

U području odštetnog prava nastavio je prof. dr. sc. Saša Nikšić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu izlaganjem *Popravljanje imovinske štete – načelo potpune naknade i institut sniženja naknade*. U središte izlaganja stavio je odnos između načela potpune naknade kao temeljnog pravila i brojnih

iznimaka koje to načelo relativiziraju. Istaknuo je da, iako pravo polazi od ideje potpune restitucije oštećenikova položaja, opseg naknade ovisi o nizu korektivnih čimbenika. Naglasio je potrebu pažljivog uspostavljanja ravnoteže između zaštite oštećenika i sprječavanja prekomjerne ili nedostatne naknade.

Dr. sc. Jadranko Jug, sudac VSRH, izlagao je o temi *Zastara potraživanja naknade za oduzetu nekretninu na kojoj je izgrađena nerazvrstana cesta i odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske od 24. lipnja 2025.* U središte izlaganja stavio je dosadašnju stabilnu praksu VSRH o faktičnom izvlaštenju i određivanju početka tijeka zastare. Posebno je istaknuo dvojbe koje proizlaze iz različitih pravnih shvaćanja, a koje dolaze do izražaja u svjetlu novije odluke USRH usmjerene na jaču zaštitu prava vlasništva. Zaključno je naglasio potrebu preispitivanja ustaljenih pristupa i njihova usklađivanja s ustavnopravnim i konvencijskim standardima.

Prof. dr. sc. Maja Bukovac Puvača prikazala je rad *Posebne pretpostavke valjanosti ugovornih raspolaganja predaka u korist potomaka s nasljednopravnim učincima*, napisan u koautorstvu s izv. prof. dr. sc. Ivom Tuhtan Grgić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Izlaganje je bilo usmjereno na pitanje valjanosti ugovora o ustupu i raspodjeli imovine za života te ugovora o doživotnom i dosmrtnom uzdržavanju, pri čemu je upozorila na ključne dvojbe u praksi povezane s njihovim subjektima, sadržajem i formom, kao i na česte zlouporabe tih instituta. Zaključno je naglasila potrebu njihova jasnijeg normativnog razgraničenja i pravilnije primjene u skladu s njihovom svrhom kako bi se osigurala veća pravna sigurnost i smanjio broj sporova.

O zaštiti djece kao potrošača u digitalnom dobu govorili su prof. dr. sc. Marko Bevanda s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru i prof. dr. sc. Maja Čolaković s Pravnog fakulteta Univerziteta „Džemal Bijedić“ u Mostaru u izlaganju *Zaštita djece kao potrošača u digitalno doba – Uredba (EU) 2025/2509 o sigurnosti igračaka*. Upozorili su da djeca sve češće sudjeluju na digitalnom tržištu, ali pritom ostaju posebno ranjiva skupina izložena rizicima povezanima s umjetnom inteligencijom, obradom osobnih podataka i funkcionalnostima „pametnih“ proizvoda. Osvrnuli su se i na novine koje donosi navedena Uredba. Zaključno su naglasili potrebu jasnijeg uređenja odgovornosti za štetu i jačanja preventivne zaštite djece u digitalnom okruženju.

Izazove bračne stečevine u digitalnom dobu analizirale su izv. prof. dr. sc. Sandra Winkler i Helena Majer, univ. mag. iur., s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci u izlaganju *Bračna stečevina u digitalnom dobu: postojeća pravila za moderne izazove?* Razmotrile su primjenjivost postojećih pravila Obiteljskog zakona na digitalnu imovinu kao predmet bračne stečevine, pri čemu su se osvrnule na pitanja njezina pravnog određivanja, upravljanja tijekom bračne zajednice i razvrgnuća. Zaključno su naglasile da se postojeća pravila mogu primijeniti analogijom i fleksibilnim tumačenjem, ali da pravna sigurnost i zaštita interesa bračnih drugova zahtijevaju jasnije normativno uređenje.

Na kraju prvog dana Savjetovanja održan je okrugli stol *Recentna sudska praksa Vrhovnog suda Republike Hrvatske*, koji su moderirali Damir

Kontrec, predsjednik Građanskog odjela VSRH i dr. sc. Jadranko Jug, sudac VSRH. U raspravi su, kroz odabrane odluke, razmotrili ključna procesna i materijalnopravna pitanja iz prakse VSRH, s naglaskom na ulogu revizije po dopuštenju u ujednačavanju sudske prakse. Rasprava je ukazala na potrebu jasnijeg i potpunijeg obrazlaganja sudskih odluka, osobito u situacijama preinačenja presuda, kao i na važnost pravilnog procesnog postupanja, uključujući pitanja sudjelovanja nužnih suparničara. Ujedno su otvorena pitanja iz područja ovršnog prava, osobito u vezi s ograničenjima osiguranja tražbina i ulogom tijela nadležnih za provedbu ovrhe, dok je u materijalnopravnom dijelu naglašena dosljedna zaštita imovinskih prava i razrada kriterija za njihovo ostvarivanje. Time je pružen zaokružen uvid u aktualna pravna shvaćanja te naznačen smjer daljnjeg razvoja sudske prakse VSRH.

3. IZLAGANJA DRUGOG DANA

3.1. Sekcija Pravo društava i financijsko pravo

Drugi dan Savjetovanja započeo je sekcijom *Pravo društava i financijsko pravo*, koju su moderirali prof. dr. sc. Nataša Žunić Kovačević i prof. dr. sc. Dionis Jurić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. *Povlačenje poslovnih udjela* bilo je u središtu izlaganja izv. prof. dr. sc. Tomislava Jakšića s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i izv. prof. dr. sc. Mihaele Braut Filipović s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Razmotrili su institut povlačenja i isključenja člana iz društva iz čl. 419. Zakona o trgovačkim društvima te istaknuli da je povlačenje moguće samo ako je predviđeno društvenim ugovorom. Osvrnuli su se i na pitanje potrebne većine za izmjenu društvenog ugovora i zaštitu interesa članova čiji bi udjeli mogli biti predmet povlačenja. Govoreći o obiteljskim društvima, ukazali su na klauzule o povlačenju udjela, primjerice u slučaju prestanka obiteljskopravnog odnosa ili nesklapanja bračnog ugovora, te upozorili na pitanja njihove izvršivosti i razmjernosti.

U izlaganju *Odnos slobode vršenja članskih prava i obveze lojalnog postupanja* izv. prof. dr. sc. Antun Bilić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Sara Senjak, mag. iur., odvjetnica iz odvjetničkog društva Batarelo Dvojković Vuchetich d.o.o., razmotrili su odnos između slobode članova društva i njihove obveze lojalnog postupanja. Istaknuli su da obveza lojalnosti osobito dolazi do izražaja kod poslovodnih odluka, dok članovi zadržavaju širu slobodu kod statusnih promjena i izmjena društvenog ugovora. Osvrnuli su se i na sudsku praksu u sporovima radi pobijanja odluka skupštine te naglasili da povreda obveze lojalnosti u pravilu nije samostalan razlog osporavanja.

U izlaganju *Osnaživanje obiteljskih trgovačkih društava za održivu budućnost* izv. prof. dr. sc. Antonija Zubović s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci istaknula je važnost obiteljskih društava kao ključnog dijela gospodarstva i njihovu specifičnu kombinaciju prednosti i izazova. Posebno se osvrnula na održivost i dugoročnu orijentaciju poslovanja te naglasila da implementacija ESG čimbenika doprinosi konkurentnosti i pristupu financiranju. Ukazala je i na potrebu usklađivanja očuvanja obiteljske kontrole s jačanjem korporativnog

upravljanja radi osiguravanja stabilnog i održivog razvoja.

Izv. prof. dr. sc. Ana Dujmović s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mostaru u izlaganju *Nacionalna postupovna autonomija i zahtjevi prava na djelotvoran pravni lijek u poreznim predmetima* razmotrila je načelo nacionalne postupovne autonomije. Istaknula je da sudska kontrola u poreznim predmetima mora biti učinkovita, odnosno da nacionalni sud mora imati mogućnost preispitati zakonitost i opravdanost mjere, a ne ograničiti se samo na formalne uvjete. Zaključno je upozorila da takav pristup ograničava nacionalnu postupovnu autonomiju i zahtijeva prilagodbu postojećih pravnih sredstava.

Izazove poreznog tretmana prijenosa poslovanja u obiteljskim društvima predstavila je Viktorija Pisačić, mag. iur., u radu *Izazovi i odabrana pitanja poreznog tretmana prijenosa poslovanja u obiteljskim društvima*, napisanom u koautorstvu s prof. dr. sc. Editom ČulinovićHerc i prof. dr. sc. Natašom Žunić Kovačević s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Pojasnila je da je riječ o višeslojnom fenomenu koji obuhvaća, među ostalim, darovanje i nasljeđivanje poslovnih udjela, uz važnu ulogu međudjelovanja Zakona o lokalnim porezima i Zakona o porezu na dohodak. Iako porezni okvir na prvi pogled djeluje jednostavno i povoljno, upozorila je na brojna otvorena pitanja i interpretativne dileme te potrebu oslanjanja na sudsku praksu i pravnu znanost radi osiguravanja učinkovitog prijenosa poslovanja.

U posljednjem izlaganju *Mogućnost drukčijeg uređenja radnog vremena članova obitelji zaposlenih u obiteljskim društvima* prof. dr. sc. Sandra Laleta i doc. dr. sc. Karla Kotulovski s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci osvrnule su se na specifičnosti radnog vremena u obiteljskim poduzećima. Istaknule su preklapanje poslovnog i obiteljskog života te ulogu fleksibilnih i *family-friendly* praksi, koje mogu pridonijeti ravnoteži, ali i zamagliti granice između rada i odmora. Naglasile su da pravo Europske unije ne daje jedinstvenu definiciju radnog vremena, pa ključnu ulogu ima praksa Suda Europske unije, što otvara brojna pitanja, osobito u pogledu digitalnog isključivanja i položaja autonomnih radnika.

3.2. Sekcija Upravno pravo te *okrugli stolovi* Aktualna pitanja upravnog prava *i* Izazovi u praktičnoj primjeni elektroničkog sudskog registra

Sekciju *Upravno pravo* moderirao je prof. dr. sc. Dario Đerđa. Prvo izlaganje, *Procjena utjecaja na okoliš u prostornom uređenju i gradnji*, održali su prof. dr. sc. Marko Šikić i izv. prof. dr. sc. Mateja Held s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Osvrnuli su se na primjenu strateške procjene utjecaja na okoliš i procjene utjecaja zahvata na okoliš u prostornom uređenju i gradnji, s posebnim naglaskom na ulogu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. Istaknuli su povezanost sustava prostornog uređenja i zaštite okoliša te važnost sudjelovanja javnosti u postupcima strateške procjene i javne rasprave, upozorivši na neujednačenost primjene propisa u praksi.

Dr. sc. Sanja Otočan, sutkinja VUS-a, održala je izlaganje *Izvanredni pravni lijekovi po posebnim propisima*

u praksi Visokog upravnog suda Republike Hrvatske. Sutkinja Otočan istaknula je da Zakon o općem upravnom postupku predstavlja *lex generalis* te da su odstupanja dopuštena samo iznimno, ako nisu protivna njegovim temeljnim načelima. Analizirala je odnos pravomoćnosti upravnih akata i mogućnosti njihova stavljanja izvan snage te naglasila potrebu uspostave mehanizama za ujednačavanje sudske prakse.

U izlaganju *Najčešće pogreške jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave u postupku donošenja općih akata* Ljiljana Karlovčan-Đurović, sutkinja VUS-a, analizirala je najčešće nepravilnosti u praksi. Ukazala je na novije zakonske izmjene usmjerene na olakšavanje kontrole zakonitosti, uključujući mogućnost ocjene zakonitosti općeg akta i nakon njegova prestanka važenja te institut zahtjeva za ocjenu zakonitosti. Izdvojila je pogreške poput donošenja općih akata od nenadležnih tijela, bez valjane pravne osnove ili bez objave u službenim glasilima te naglasila da takve nepravilnosti dovode u pitanje zakonitost i pravnu sigurnost.

Praksu Europskog suda za ljudska prava u području zabrane diskriminacije predstavila je Tamara Bogdanović, univ. spec. iur., sutkinja Upravnog suda u Zagrebu, u izlaganju *Zabrana diskriminacije prema praksi Europskog suda za ljudska prava*. Istaknula je zabranu diskriminacije kao jedno od temeljnih načela europskog i domaćeg pravnog poretka te kroz sudsku praksu pojasnila primjenu testa diskriminacije i testa razmjernosti. Posebno je naglasila važnost utvrđivanja usporedivih situacija i postojanja objektivnog i razumnog opravdavanja različitog postupanja u upravnopravnim odnosima.

U izlaganju *Upravni ugovori u Hrvatskoj: 15 godina neostvarenih očekivanja* prof. dr. sc. Dario Đerđa i izv. prof. dr. sc. Stjepan Gadžo s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci prikazali su uvođenje i razvoj upravnih ugovora kao instituta usmjerenog na jačanje partnerskog odnosa uprave i građana, s posebnim naglaskom na njihovu primjenu u pojedinim upravnim područjima. Na temelju analize njihove primjene izdvojili su ključne probleme, osobito restriktivno normativno uređenje te neujednačenu sudsku praksu između formalnog i materijalnog pristupa. Zaključili su da očekivanja od upravnih ugovora nisu ostvarena te istaknuli potrebu njihove jasnije i šire normative razrade radi učinkovitije primjene u praksi.

Razvoj sustava osiguranja kvalitete visokog obrazovanja bio je u središtu izlaganja *Kvaliteta visokog obrazovanja kao javne usluge u kontekstu akreditacije studija*, koje je održao Ivica Šušak, dipl. iur., glavni tajnik Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na temelju dvaju konkretnih slučajeva ukazao je na odstupanja u primjeni propisa koja dovode u pitanje zakonitost i postupovnu koherentnost. Zaključno je istaknuo da je podizanje kvalitete studija ključno za kvalitetu javne usluge i njezine šire društvene učinke.

Po završetku sekcije *Upravno pravo* održan je okrugli stol *Aktualna pitanja upravnog prava*, koji su moderirali mr. sc. Inga Vezmar Barlek, predsjednica VUS-a, i Ante Galić, sudac USRH. Sutkinja Vezmar Barlek ukazala je na potrebu ujednačavanja sudske prakse te na ulogu Službe evidencije sudske prakse u prepoznavanju i

praćenju neujednačenosti pravnih stajališta. Upozorila je i na porast broja predmeta zbog šutnje uprave, povezujući ga s naknadom troškova postupka, pri čemu je ukazala na potrebu izmjene odvjetničke tarife, osobito s obzirom na to da sporovi šutnje uprave i sporovi o meritumu ne bi trebali biti troškovno izjednačeni. Sudac Galić osvrnuo se na teškoće u primjeni prijelaznih odredbi novog Zakona o upravnim sporovima te istaknuo da neprecizno normiranje u prijelaznom režimu može dovesti do pravne nesigurnosti i neujednačene primjene prava, što je bilo i predmet ocjene ustavnosti. Otvorena pitanja u vezi s ujednačavanjem sudske prakse, šutnjom uprave i primjenom prijelaznih odredbi potaknula su raspravu među sudionicima.

Program drugog dana zaključen je okruglim stolom *Izazovi u praktičnoj primjeni elektroničkog sudskog registra*, koji je moderirao Bojan Ruždjak, javni bilježnik iz Zagreba. U raspravi je predstavljen pilot-projekt digitalizacije upisa u sudski registar, započet 1. travnja 2025. godine u suradnji Hrvatske javnobilježničke komore i Ministarstva pravosuđa, pri čemu je javni bilježnik Ruždjak istaknuo njegove ključne ciljeve, osobito ubrzanje postupaka i ujednačavanje prakse. Ujedno je upozorio i na praktične izazove u primjeni, uključujući poteškoće pri osnivanju podružnica, neusklađenost podataka o adresama te ograničenja pri ispravku prijava. Zaključno je ocijenio da projekt, unatoč uočenim poteškoćama, predstavlja važan iskorak u digitalizaciji sudskog registra, ali i potvrđuje potrebu njegova daljnjeg unaprjeđenja u praksi radi uspostave cjelovitog, točnog i preglednog sustava.

4. IZLAGANJA TREĆEG DANA

Posljednjeg dana Savjetovanja održana je sekcija *Građansko postupovno pravo*, koju je moderirao prof. dr. sc. Eduard Kunštek s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Prvo izlaganje, *Prekogranični prijelaz odluka i isprava prema Uredbi o nasljeđivanju*, održala je prof. dr. sc. Vesna Rijavec s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Mariboru. Predstavila je Uredbu (EU) br. 650/2012 i ključna pitanja njezine primjene, osobito u vezi s prekograničnim nasljednim odnosima između Slovenije i Hrvatske. Posebno je istaknula razgraničenje između sudskih odluka i javnih isprava te pitanje koja se tijela smatraju sudom, kao i razlikovanje priznanja i izvršivosti odluka. Zaključno je naglasila važnost Europske potvrde o nasljeđivanju kao instrumenta pravne sigurnosti u prekograničnim odnosima.

U izlaganju *Načela i specifičnosti ustavnosudske kontrole poreznih zakona u Republici Hrvatskoj* dr. sc. Mate Arlović, bivši sudac i bivši zamjenik predsjednika USRH, istaknuo je da porezni suverenitet države podrazumijeva široku, ali ne i neograničenu slobodu zakonodavca u propisivanju poreza. Granice te slobode čine temeljne vrijednosti ustavnog poretka, ustavna načela i druge ustavne vrednote, čije obvezujuće tumačenje USRH razvija kroz svoju praksu i primjenjuje pri materijalnom i procesnom ispitivanju zakonitosti poreznih obveza.

U izlaganju *Ujednačavanje sudske prakse u parničnom postupku* prof. dr. sc. Jozo Čizmić, profesor u mirovini Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, osvrnuo se na ulogu ujednačene sudske prakse kao važnog čimbenika u osiguravanju jednakosti stranaka u

istim činjeničnim i pravnim situacijama. Istaknuo je da, iako nije formalni izvor prava, sudska praksa ima značajnu ulogu u pravnom sustavu. Kao glavne prepreke naveo je preopterećenost sudova i nejasnoću presuda. Kao rješenje izdvojio je jasnije određivanje obvezujućih dijelova sudskih odluka te njihovu veću dostupnost i transparentnost kroz jednostavan i besplatan pristup bazama sudske prakse i pravne literature.

Pravo na starosnu mirovinu kao osobno, neotuđivo i neprenosivo stečeno pravo bilo je u središtu izlaganja *Stečeno pravo na starosnu mirovinu, neadekvatno zaštićeno* prof. dr. sc. Marinka Učura, profesora u mirovini Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Upozorio je da zakonodavni okvir, unatoč formalnoj zaštiti, sadržava brojne nejasnoće te da u praksi nedostaje relevantne sudske prakse, osobito u vezi s fleksibilnim radnim odnosom i zapošljavanjem umirovljenika. Zaključno je istaknuo da takva otvorena pitanja dovode u pitanje pravnu sigurnost i učinkovito ostvarivanje prava na mirovinu.

U izlaganju *Utvrđivanje izvanbračne zajednice* prof. dr. sc. Aleksandre Maganić i prof. dr. sc. Slađane Aras Kramar s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu ukazale su na fragmentarnost propisa i nedosljednosti u priznavanju izvanbračnih zajednica. Izlagačice su ujedno upozorile i na nejasnoće u pogledu postupaka njihova utvrđivanja i kruga stranaka, što otvara prostor višestrukom i neujednačenom odlučivanju. Istaknule su potrebu za fleksibilnijim i jedinstvenim izvanparničnim postupkom u kojem bi jednom utvrđeno postojanje izvanbračne zajednice imalo učinak *erga omnes*.

Osvrt na *25 godina Zakona o arbitraži* iznio je prof. dr. sc. Hrvoje Sikirić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, uz naglasak na stabilnost zakonskog okvira i sudsku praksu o pravnoj naravi arbitražnog pravorijeka. Istaknuo je stajalište prema kojem Hrvatska gospodarska komora nije tijelo državne vlasti ni nositelj javnih ovlasti, zbog čega arbitražni pravorijek nije odluka takvog tijela i protiv njega nije dopuštena ustavna tužba. Upozorio je na kasnija odstupanja u praksi te zaključno naglasio potrebu da USRH preispita takav pristup.

Izazove uporabe umjetne inteligencije u prekograničnim postupcima razmotrila je Martina Smojver, mag. iur., u izlaganju *Terminološki izazovi i rizici uporabe umjetne inteligencije u prekograničnim postupcima*, uz naglasak da ona već predstavlja sastavni dio pravne prakse u okviru Europske unije. Posebno je istaknula pitanje tumačenja pravnih pojmova, pri čemu alati umjetne inteligencije mogu pojmove poput „domicila“, „uobičajenog boravišta“ ili „mjesta izvršenja obveze“ pojednostaviti, pogrešno prevesti ili ih izvući iz njihova normativnog konteksta. Upozorila je da takvi nedostaci mogu dovesti do nepravilne primjene pravila o nadležnosti, mjerodavnom pravu te priznanju i ovrsi.

Procesna ograničenja podnošenja tužbe za naknadu štete u medijskim sporovima tema je izlaganja Vanese Brizić Bahun, sutkinje Općinskog građanskog suda u Zagrebu, u kojem je predstavila rad napisan u koautorstvu s nasl. doc. dr. sc. Mijom Galiotom, naslovnim docentom Studija Komunikacija i medija Sveučilišta u Splitu i sucem Općinskog suda u Splitu. Istaknula je da

je ispravak informacije primarni oblik zaštite prava osobnosti i ujedno procesna pretpostavka za podnošenje tužbe, dok novčana naknada predstavlja krajnji oblik zaštite. Upozorila je na poteškoće u praksi, osobito u vezi s prethodnim obraćanjem, kratkim rokovima i pasivnom legitimacijom, naglasivši da takva ograničenja, iako dopuštena, moraju biti jasno i predvidljivo uređena.

Pitanje javnog izricanja presude i pravnih posljedica njegova izostanka razmotrio je u izlaganju Ivan Tironi, sudac Županijskog suda u Splitu, pod naslovom *Javno izricanje presude i pravne posljedice javnog neizricanja presude*. Istaknuo je da javno izricanje presude čini sastavni dio prava na javnu raspravu i pravično suđenje kao standarda europske pravne stečevine. Polazeći od prakse Europskog suda za ljudska prava i komparativnog osvrta na njemačko pravo, zauzeo je stajalište da neizrečena presuda ne proizvodi pravne učinke te naglasio potrebu omogućavanja korištenja pravnih lijekova radi zaštite prava stranaka.

Izv. prof. dr. sc. Paula Poretti s Pravnog fakulteta Sveučilišta J.J. Strossmayera u Osijeku u izlaganju naslova *Transformacija procesnog prava u instrument zaštite ljudskih prava potrošača – pouke iz predmeta C-351/23* GR REAL analizirala je odluku Suda Europske unije kojom se dodatno širi doseg Direktive 93/13 u zaštiti potrošača, uz problematiziranje položaja stjecatelja svjesnog okolnosti sudske kontrole. Istaknula je povezanost prava na djelotvornu sudsku zaštitu i prava na dom iz Povelje Europske unije o temeljnim pravima te naglasila da zahtjev učinkovitosti prava Europske unije nadilazi formalne granice nacionalnih procesnih pravila.

Posljednje izlaganje, pod naslovom *Okamova britva – između potrebe pojednostavljivanja i opasnosti pretjeranog redukcionizma*, održali su Iva Buljan, sutkinja Trgovačkog suda u Zagrebu, i prof. dr. sc. Eduard Kunštek s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci. Izlagači su razmotrili primjenu Okamove britve kao heurističkog alata u pravnom rasuđivanju. Na primjeru uporabe umjetne inteligencije, koja je to načelo svela na odabir najjednostavnijeg rješenja, otvorili su pitanje granica takvog pojednostavljivanja u pravu. Istaknuli su da, iako može biti koristan alat, primjena Okamove britve zahtijeva oprez zbog složenosti pravnih pitanja i potrebe očuvanja procesnih jamstava.

Raznolikost izloženih tema i ozbiljnost njihove stručne obrade upućuju na razloge zbog kojih Međunarodno savjetovanje pravnika „Petar Simonetti“ već desetljećima zauzima istaknuto mjesto u pravnoj zajednici. Kao susret koji se s opravdanim interesom iščekuje iz godine u godinu, Savjetovanje ostaje prostor za promišljanje, propitivanje i traženje odgovora na pitanja suvremenog prava, potvrđujući time i u svojem trideset i drugom održavanju trajnu vrijednost, koja se ogleda i u njegovim popratnim publikacijama, Zborniku Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i knjizi sažetaka izlaganja, koje predstavljaju vrijedan doprinos hrvatskoj pravnoj znanosti i praksi.

Helena Majer, univ. mag. iur.